

Ongelijkheid onaanvaardbaar

Kerken in Groot-Brittannië en Duitsland nemen scherp stelling op sociaal vlak

- ▶ Kardinaal Nichols hekelt inperking sociale uitkeringen
- ▶ Duitse bisschoppen zijn tegen verlaging van de pensioenleeftijd
- ▶ Pleidooi voor sociale markeconomie

Erik DE SMET

De voorbije weken haalden in Groot-Brittannië zowel als in Duitsland de katholieke bisschoppen en vertegenwoordigers van andere Kerken het nieuws met uitdrukkelijk sociaalpolitieke standpunten.

Kardinaal Vincent Nichols, aartsbisschop van Westminster en geestelijk leider van de Britse katholieken, liet zich hoogst kritisch uit over de regering in zijn land. Die bespaart door uitkeringen te schorsen en mensen volkomen afhankelijk te maken van liefdadigheid. De kardinaal werd prompt bijgetreden door anglicaanse bisschoppen. Een half miljoen Britten deed immers de voorbije maanden een beroep op een voedselbank en de bisschoppen menen dat de regering op moreel vlak tekortschiet.

„In het Verenigd Koninkrijk neemt de ongelijkheid schrikbarend toe”, verduidelijkt Johan Verstraeten, die aan de KU Leuven christelijke sociale ethiek doceert. „Eigenlijk is tien procent van de mensen er afgeschreven. De elites zijn ervan overtuigd dat ongelijkheid leidt tot welvaart. Dat is pure nonsens. Studies tonen aan dat ongelijkheid een waslijst van problemen voortbrengt. De reacties van de Ker-

ken is dus terecht en past trouwens in een oude traditie.”

Ook in andere Europese landen neemt de ongelijkheid toe. In Griekenland, Spanje en Kroatië zijn de werkloosheidscijfers onthutsend. En ook bij ons is de werkloosheid onder ouderen en jongeren hoog. „De vrije markt op zich is niet doeltreffend”, verklaart Johan Verstraeten het probleem. „Markten zijn immers niet geneigd iets te doen voor werklozen of voor mensen met een of andere beperking. De Europese Unie kijkt echter vooral naar de markt en de concurrentiekracht en acht zich niet bevoegd voor het sociale. Ik pleit voor meer publiek debat bij het zoeken naar oplossingen.”

In Duitsland werden jaren geleden ingrijpende maatregelen genomen om de arbeidsmarkt te hervormen. Om langdurig werklozen een baan te bezorgen kwamen er zogeheten 1 euro-banen, uiterst laag bezoldigd werk. Vreemd genoeg gebeurde dat onder de regering van de socialist Gerhard Schröder.

„Europa blijft onmachtig op het sociale terrein. De Kerk is te braaf”

De kersverse regering van Angela Merkel (CDU) beloofde een minimumloon in te voeren. In een gemeenschappelijk sociaal document loven de katholieke en lutherse kerkleiding dat initiatief. Tegelijk waarschuwden ze voor de verlaging van de pensioenleeftijd. Volgens de Kerken moet 65 de richtleeftijd blijven en mag die leeftijd zelfs opgetrokken worden. Een opmerkelijk standpunt.

„De kerken kunnen niet anders”, meent Johan Verstraeten. „Hoe zouden we anders, in het huidige systeem, de pensioenen betaalbaar moeten houden? Er moet iets gebeuren om de tewerkstelling van oudere werknemers te verzekeren. Het document van de Duitse Kerken is op dat vlak eerlijk en realistisch. Politici lichten helaas het publiek te weinig in over de werkelijke problemen en houden het met het oog op verkiezingen liever bij beloften.”

Centraal begrip in het Duitse kerkelijk document is ‘sociale markeconomie’, dat de kerkleiding ook ecologisch wil ingekleurd zien. De economie moet in de toekomst meer aandacht hebben voor het sociale zowel als voor het ecologische.

Verstraeten: „Sociale markeconomie’ is een oud begrip, maar heeft meer dan ooit toekomst. Ze heeft immers oog voor wie steeds vergeten wordt. Veel neoliberale politici streven naar de afschaffing ervan. De vraag is wie er, buiten de sociale bewegingen, nog voor opkomt. Europa blijft onmachtig op sociaal terrein. De ongelijkheid neemt toe. ATD Vierde Wereld stelt dat er vandaag meer mensen van voedselhulp leven dan in de jaren na 1945. De econoom Pierre Defraigne zegt dat er een nieuwe klassenstrijd woedt en dat de rijken die zullen winnen.”

Volgens Verstraeten moeten alle sociale krachten worden gebundeld. De Kerken zouden, ondanks bovengenoemde strafte voorbeelden, zich ook meer nadrukkelijk moeten mengen in het sociale debat, ook in ons land. „De Kerk is te braaf”, stelt hij onomwonden.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Legalisering drugs cultiveert een verkeerde houding

„ Paul De Grauwe, voormalig VLD-senator, emeritus professor aan de KU Leuven en nu docent aan de London School of Economics, pleitte er in *De Morgen* voor op termijn alle drugs te legaliseren. Zowel cannabis dus als amfetamines, xtc en cocaïne. Hij deed dat nadat uit onderzoek nog maar eens was gebleken dat het drugsgebruik almaar problematischer wordt. Ondanks alle informatie- en preventiecampagnes, controles en bestrafingen. Bij stevig uitgaan hoort in deze tijd voor steeds meer mensen blijkbaar een drankje of een pilletje om de euforie op te drijven en high te worden – tot grote tevredenheid van het dealersgild en de misdaadmafia. Vandaar De Grauwes radicale voorstel. Een legalisering zal volgens hem de criminaliteit doen dalen en de overheid toelaten de drugshandel te controleren. Het geld dat de geregulariseerde handel zal opbrengen, wil hij investeren in preventiecampagnes en in de behandeling van verslaafden.

Ook al gaan we ervan uit dat De Grauwe het goed bedoelt, zijn uitspraken doen toch de wenkbrouwen fronsen. Terwijl tot voor kort alleen stemmen opgingen om het gebruik van softdrugs zoals cannabis te legaliseren, zet De Grauwe op termijn de deur open voor alle drugs. De logica die hij daarbij volgt, is er een van puur economische aard. Als drugs vrij te koop zijn, zullen de dealers en de zwarte markt verdwijnen, de prijzen dalen en komt er een einde aan alle malafide praktijken. Maar is dat wel zo?

De ervaring leert dat de markt zich zelden schikt naar de wensen van onze economische experts. Je hoeft heus niet over een glazen bol te beschikken om nu al te voorspellen dat de overheid haar graantje zal willen meepikken door gaandeweg almaar zwaardere accijnzen te heffen op de verkoop van drugs. Laten we vooral ook niet naïef zijn en geloven dat zo’n legalisering een einde zal maken aan de kwalijke praktijken van dealers en het bestaan van een parallelle markt. Dat de extra opbrengsten grotendeels aan preventiecampagnes worden besteed, klinkt al even ongeloofwaardig. Het heffen van accijnzen, bijvoorbeeld op benzine, leert dat de overheid die allereerst aanwendt in het kader van algemene besparingsmaatregelen in plaats van die in te zetten voor concrete noden bij het openbaar vervoer.

Er is echter meer. Een overheid die consequent is, geeft door het legaliseren van drugs ondubbelzinnig het signaal dat het gebruik ervan geen grote gevaren voor de volksgezondheid inhoudt. En dat uitgerend op een moment waarop zelfs specialisten die ervan overtuigd waren dat het gebruik van cannabis onschadelijk is, op hun stappen terugkeren. Met wiet experimenteren op een leeftijd waarop de hersenen nog broos en in volle ontwikkeling zijn, blijkt heus niet zo onschuldig – „Even wegdromen met een jointje.” Chronisch cannabisgebruik zou in sterke mate de kans op psychotisch gedrag vergroten. Het is genoegzaam bekend dat vele jongeren hun toevlucht tot drugs nemen omdat ze zich niet goed voelen en aan de dagelijkse stress willen ontsnappen, maar uitgerend door die kwetsbaarheid zouden ze er beter afblijven.

Tegenover de logica van de markt en de opvatting dat de mens van nature in staat is zijn vrijheid perfect te beheersen – „Ik beslist zelf waaraan ik mijn geld besteed en ik weet wat goed voor me is.” – staat onze verantwoordelijkheid om kwetsbare mensen in bescherming te nemen, ook tegen zichzelf. Die verantwoordelijkheid is onlosmakelijk verbonden met het cultiveren van waarden die een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid in stand houden en met het durven op te leggen van verboden op wat een zorgvuldig omgaan met ons lichaam schaadt. Alle remedies tegen het gebruik van drugs werken averechts als deze waarden niet worden gerespecteerd. Door verkeerde signalen uit te sturen, vergroten ze bovendien de kans dat nog meer jongeren en bevolkingsgroepen aan de onderkant van de samenleving drugs gebruiken.”

Bagage-afhandeling, een sector waarin de jongste tijd veel sociale onrust heerste. © Reporters